

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT
Vattendomstolen

Ink 20. 02. 73
Akt V A 76/73
Aktbil 2

UPPSALA KOMMUNS

ANSÖKAN OM TILLSTÅND TILL GRUNDVATTENTÄKT M.M.

3

TILL SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT
VATTENDOMSTOLEN

Sökande: Uppsala kommun.

Ombud: Advokaterna Gunnar Hellgren och Sigvard Norman,
Kungsgatan 3, 111 43 Stockholm, tel. 08/10 67 50;
behörighetshandlingar bifogas.

Ansökan avser: Vattenavledning från sjön Tämnaren till Fyrisåns
vattensystem samt utökning av kommunens grund-
vattentäkt i Uppsalaåsen.

På sätt närmare här nedan anges får Uppsala kommun
härmed anhålla om tillstånd dels att från sjön Tämnaren avleda
vatten till Fyrisåns vattensystem, dels ock att från Fyrisån
vid Uppsala avleda vatten för ytterligare infiltration och ut-
tag i kommunens grundvattentäkt i Uppsalaåsen. Det anhålles
vidare att Vattendomstolen ville i enlighet med 4 kap. 17 §
första stycket vattenlagen underställa frågan om företagets
tillåtlighet Kungl. Maj:ts prövning.

ORIENTERING

Vattenförsörjningen i Uppsalaregionen är med obetyd-
liga undantag baserad på naturligt och infiltrerat grundvatten
i Uppsalaåsen. Grundvattnet uttages från pumpstationer från
Storvad i norr till Sunnersta i söder. Råvattnet uttages från
Fyrisån vid Storvad för infiltration i Tunåsen.

Vattendomstolen har genom domar den 5 oktober 1966 på följande sätt utlåtit sig om nedanstående ansökningar (1-7) om tillstånd att ur Uppsalaåsen uttaga grundvatten m.m.

1. Efter ansökan av Uppsala stad, i målet Ans.D. 31/1951: ^(dom 5.10.1966) Vattendomstolen förklarar stadens grundvattentäkt i Uppsalaåsen, omfattande en grundvattenbrunn i Stadsträdgården inom stadsägan nr 666, nio grundvattenbrunnar vid Galgbacken inom stadsägan nr 69 och område litt ic, två grundvattenbrunnar i Sunnersta inom stadsägan nr 2958 samt en grundvattenbrunn vid gasverket inom tomterna nr 6 och 7 i kvarteret Munin, laglig samt berättigar staden att i anläggningarna vid vattentäkten uttaga grundvatten till en mängd av sammanlagt högst 260 l/sek. i medeltal per år med rätt för staden att efter eget gottfinnande fördela vattenuttaget på anläggningarna. Rätten att tillgodogöra vattnet skall för framtiden vara förenad med stadsägan nr 69 såsom vattentäktsfastighet.

2. Efter ansökan av Uppsala stad, i målet Ans.D. 65/1965: Vattendomstolen medgiver staden bl.a. att ur Fyrisån vid Storvad för infiltrationsändamål bortleda råvatten intill en myckenhet av $0,5 \text{ m}^3/\text{s}$, dock i medeltal för år högst $0,3 \text{ m}^3/\text{s}$, och med den inskränkningen att vattenföringen nedströms bortledningspunkten ej må genom bortledningen minskas under $0,5 \text{ m}^3/\text{s}$, att anordna infiltrationsanläggning och i Tunåsen tillföra grunden det ur Fyrisån bortledda vattnet, att anordna ny grundvattenpumpstation vid Storvad, att utöka grundvattenpumpstationen vid Galgbacken med ytterligare grundvattenbrunnar, att taga i bruk ytterligare grundvattenbrunnar i Stadsträdgården samt att i grundvattenpumpstationerna vid Storvad, Galgbacken, Stadsträdgården och Sunnersta - utöver det grund-

vatten staden berättigats uttaga i dom i målet Ans.D. 31/1951 - uttaga grundvatten till en mängd av sammanlagt högst 26.000 m³/d (= 300 l/sek.) i medeltal per år med rätt för staden att efter eget bestämmande fördela vattenuttaget på pumpstationerna. Viss del av det infiltrerade grundvattnet skall enligt avtal tillkomma Uppsala universitet och AB Pharmacia. Rätten att uttaga medgiven grundvattenmängd skall för framtiden vara förenad med stadsägan nr 69 som vattentäktsfastighet.

3. Efter ansökan av Uppsala universitet, i målet Ans.D. 17/1951: Universitetet berättigas att, med fri fördelning mellan brunnar på stadsägan 667 vid Akademiska sjukhuset och på stadsägan 664 vid universitetets gymnastikinstitution uttaga naturligt grundvatten med 24 l/sek. i medeltal för år.

4. Efter ansökan av Lantbrukshögskolan på Ultuna, i målet Ans.D. 42/1952: Vattendomstolen förklarar Lantbrukshögskolan berättigad att vid vattentäkten på fastigheten Ultuna l¹ uttaga grundvatten med i medeltal för år 864 m³ om dygnet.

5. Efter ansökan av Ulleråkers sjukhus, i målet Ans.D. 48/1952: Vattendomstolen berättigar sjukhuset att vid sjukhusets vattentäkt på stadsägan nr 2779 uttaga grundvatten intill en mängd av sammanlagt 400.000 m³ om året, dock ej mer än 1.600 m³ om dygnet.

6. Efter ansökan av AB Pharmacia, i målet Ans.D. 28/1952: Vattendomstolen berättigar bolaget att vid vattentäkt på tomten nr 1 i kvarteret Lokomotivet uttaga grundvatten intill en mängd av 432 m³ om dygnet i medeltal för år.

7. Efter ansökan av Uppsala-Ekeby AB m.fl. till Uppsala industriförening anslutna företag, i målet Ans.D. 100/1951: Vattendomstolen berättigar ifrågavarande nio företag att ur

företagens vattentäkter uttaga grundvatten intill en mängd av sammanlagt 24,5 l/sek.; för ett av företagen har genom dom den 31 januari 1968 av Vattenöverdomstolen det tillåtna uttaget ökats med 1,5 l/sek. med skyldighet att efter användningen infiltrera samma kvantitet i grunden.

Efter ansökningar av Lantbrukshögskolan, i målet AD 14/69 och av Uppsala kommun, i målet AD 80/70 har vidare Vattendomstolen i för båda företagen gemensam dom den 4 november 1971 tillåtit vissa ytterligare uttag av grundvatten. Lantbrukshögskolan har sålunda lämnats tillstånd att vid befintlig vattentäkt på Ultuna 1:1 uttaga grundvatten intill en mängd av 2.000 m³/dygn i medeltal per år med ett maximalt dygnsuttag av 2.600 m³. Uppsala kommun har lämnats tillstånd att vid ny pumpstation på fastigheten Sunnersta 51:24 uttaga grundvatten intill en mängd av 100 l/s i medeltal per år, dock högst så mycket att kommunens totala uttag av grundvatten inom Uppsalaåsen stiger till 645 l/s i medeltal per år. Kommunens nuvarande pumpstation på samma fastighet skall nedläggas när den nya stationen tages i reguljär drift. Den nya stationen skall vara fullbordad senast den 4 november 1973.

Syneförrättning avseende Tämnarens sänkningsföretag 1946 avslutades med utlåtande den 12 juni 1946. Enligt utlåtandet var företaget att hänföra till sådan vattenavledning som omförmäles i 7 kap. 37 § vattenlagen och i 3 kap. 1 § sista stycket samma lag. Enligt 7 kap. 45 § vattenlagen skulle utlåtandet underställas Vattendomstolens prövning.

Genom nådigt brev den 20 augusti 1948 fann Kungl. Maj:t gott medgiva vattenavledningen (Vattendomstolen BUD

17/46). Härefter fortsatte vattenmålet och dom meddelades den 30 november 1948. Genom domen återförvisades förrättningen till synemännen beträffande kostnadernas fördelning. Härom avgav synemännen nytt utlåtande den 26 oktober 1949, varefter Österbygdens vattendomstol den 18 mars 1950 meddelade dom som vann laga kraft.

Sedan Uppsala universitets jordbruksförvaltning samt Skytteanska Stiftelsen anhållit om ny uppskattning av båtnaden enligt 10 kap. 77 § vattenlagen avgav förrättningsmännen nytt utlåtande i berörda delar den 18 juni 1957 och detta utlåtande vann laga kraft.

Karlholms AB med industrier vid Tämnaråns utlopp i Bottenviken anförde i en till Vattendomstolen den 4 februari 1960 inkommen stämningsansökan under hänvisning till syneförrättningen angående sänkningsföretaget bl.a. att under hösten 1959 tappningen från Tämnaån medfört att bolaget under ca två månader nödgats överleda vatten från Dalälven mot ersättning för kraftförlust. Enligt bolaget borde, för att säkerställa ett vattenflöde i åns nedre lopp ej understigande $0,5 \text{ m}^3/\text{s}$, stadgas skyldighet för företaget att hålla inne vatten i sjön vid tider då tillrinningen är god till ån och sjön men då låg tillrinning kan väntas. Bolaget yrkade att vattenhushållningsbestämmelserna måtte ändras i enlighet med ett förslag som av bolaget utarbetats i samråd med sänkningsföretaget. I dom den 10 juni 1964 (dom ST 4/1964 i mål STD 1/1960) antecknade Vattendomstolen bl.a. att enligt parternas uppgifter ägarna till kraftverk i Tämnaån under hand förklarat sig icke ha någon erinran mot den överenskomna jämkningen i vattenhushållningsbestämmelserna och att Vattendomstolen vid sin prövning icke heller funnit skäl

antaga att tredje mans rätt förnärmades av de jämkade bestämmelserna. På grund härav fastställde Vattendomstolen överenskomelsen till framtida efterrättelse mellan parterna.

En av Tämnares fiskevårdsförening år 1964 anhängiggjord talan mot sänkingsföretaget (STD 3/1964) rörande ändrade vattenhushållningsbestämmelser lämnades av Vattendomstolen i dom den 13 september 1966 utan bifall.

Såvitt gäller Tämnaån må här vidare antecknas att Västlands kommun genom Vattendomstolens dom den 23 september 1971 medgivits rätt att för tillgodoseende av vattenförsörjningen i Västland från Tämnaån bortleda högst 0,01 m³/s (Ans.D. 34/1971). Kommunens avledning ansågs vid tiden för vattenmålets handläggning komma att aktualiseras först inom en tioårsperiod. I den mån menlig påverkan av avledningen skulle kunna ifrågakomma, skulle enligt Vattendomstolen frågan i efterhand kunna avgöras enligt reglerna om oförutsedd skada.

I Tämnaån finns två äldre kraftstationer tillhöriga Stora Kopparbergs Bergslags AB, nämligen Husbyborgs kraftverk på fastigheten Husbyborg 1:2 i Tierpsbygdens kommun och Strömsbergs kraftverk på fastigheten Strömsberg 1:1 i Tierps kommun. Inverkan av företaget på dessa stationer behandlas vid redogörelsen för skaderegleringen.

Ett antal torrlägningsföretag sammanhängande med Tämnaån och Tämnaån behandlas vid redogörelsen för skaderegleringen; här hänvisas även till sakägarförteckningen.

I mål VA 7/72 angående tillstånd att från Björklingeån avleda vatten och i mål VA 23/72 rörande tillstånd att från Vendelån avleda vatten - båda ansökningarna avseende bevattningsändamål - har kommunen i avbidan på vidare undersökningar

bestritt bifall till ansökningarna.

FÖRPRÖVNING

Med hänvisning till vattenrättskungörelsen den 29 oktober 1971 har kommunen i skrivelse till länsstyrelsen den 16 mars 1972 (Bil. A) lämnat upplysningar om den planerade ansökningen om reglering och vattenavledning från Tämnaaren (Bil. B). Sammanträde enligt 4 § vattenrättskungörelsen hölls i Östervåla den 5 maj 1972 (Bil. C).

Tillämpning av 1 § i vattenrättskungörelsen kan ifrågakomma med avseende på punkterna 3 och 4 i denna paragraf. Den normala oreglerade lågvattenföringen vid bortledningspunkten är ca 1,5 m³/s och den vattenföring som skall tagas i anspråk överstiger åtminstone tidvis 1/5 av nämnda vattenföring. Enligt § 1 punkt 4 i kungörelsen skall själva vattentäktsföretaget, dvs. den del som avser infiltration och uttag vid kommunens pumpstationer, hänskjutas till Kungl. Maj:ts prövning.

Kommunen har kommit till att prövning som nu avses kan ifrågakomma enligt § 1 punkt 3 i vattenrättskungörelsen och synes vara obligatorisk såvitt gäller punkt 4 i samma paragraf.

Här kan nämnas att vattenrättsdomaren på begäran av kommunen den 23 mars 1972 förordnat fiskeriintendenten i mellersta distriktet att enligt 14 kap. 5 § 2 mom. vattenlagen avge preliminärt yttrande om företagets inverkan på fisket i Tämnaaren. Fiskeriintendenten har den 19 april 1972 avgivit begärt yttrande (Bil. D).

I förprövningsärendet har Riksantikvarieämbetet den 22 augusti 1972 avgivit yttrande till kommunens gatukontor (Bil. E).

KARTOR

De kartor, till vilka företrädesvis hänvisas i denna ansökan, har samlats i bifogade av A. Andersson Ingenjörbyrå AB sammanställda kartverk (Bil. F), som utöver egentliga skaderegleringskartor för sjön Tämnamaren även innehåller översiktskartor och kartor över överledningssträckan till Tassbäcken m.m.

VATTENBEHOV OCH VATTENTILLGÅNG

I bifogade av Vattenbyggnadsbyrån (VBB) upprättade PM lämnas en redogörelse för Uppsalas framtida vattenbehov och vattentillgång (Bil. G). Medeldygnsförbrukningen år 1990 beräknas till 1.150 l/s. Maximidygnsförbrukningen nämnda år beräknas uppgå till 1.350 l/s. Olika utbyggnadsalternativ behandlas och en utvärdering sker, innebärande att enligt kommunens mening en utbyggnad enligt alternativ Tämnamaren förordas.

FÖRSLAGET TILL UTBYGGNAD

Ur tillåtlighetssynpunkt har vattenavledningen till Fyrisån bedömts utgöra ett företag för byggande i vatten, medan ansökningsen i övrigt från och med avledningen från Fyrisån för infiltration bedömts skola hänföras till reglerna om grundvattentäkt. Med hänsyn härtill och då kommunen nu i första hand hemställer om prövning av företagets tillåtlighet har i fortsättningen, där så varit möjligt, redogörelserna för vattenavledningen och vattentäkten hållits åtskilda.

a) Vattenavledning till Fyrisån

För höjdsystem, fixar och peglar vid Tämnamaren redogöres i bifogade av VBB upprättade PM (Bil. H). I promemorian upptagen fix nr 23 är föreslagen som huvudfix med höjden + 37,646 m.

För vattenavledningen anordnas ett intag och en pumpstation på Tämnråns högra strand vid Stynsberg. Från pumpstationen avledes vattnet från Tämnrån via en överföringsledning och en grävd kanal till Tassbäckens övre delar. För ändamålet utföres även fördjupning och breddning av befintliga diken samt vissa rensningar. Tassbäcken mynnar i Vendelån nedströms Vendelsjön. Vendelån är ett av Fyrisåns tillflöden.

Med avseende på det närmare utförandet av anläggningarna hänvisas till bifogade av VBB utarbetade tekniska beskrivning (Bil. I).

Enligt bifogade utredning av VBB (Bil. K) uppgår överledningsbehovet till högst $1 \text{ m}^3/\text{s}$, räknat som medeltal för dygn.

För att säkerställa vattenbehovet erfordras en omreglering av Tämnrån. Förslag till sådan reglering redovisas i nämnda bil. K. Enligt förslaget skall dämning ske med befintlig regleringsdamm vid Ubblixbo till nivån + 35,24 m, varefter avtappning sker enligt en särskild tappningsplan; se textplansch 7 till bil. K.

b) Grundvattentäkt m.m.

För att tillgodose det ökade vattenbehovet utvidgas infiltrationen vid de befintliga anläggningarna vid Tunåsen successivt från 300 l/s till 400 l/s i medeltal per år och högst 500 l/s. För denna kapacitetsökning erfordras ej några utbyggnader av anläggningarna.

För avledning av vatten från Fyrisån till en mängd av högst 500 l/s anordnas ett nytt intag och pumpstation på åns högra strand vid Vallskog. För infiltration av ytvattnet utföres infiltrationsbassänger vid Vallskog och Rosta med en infiltrationskapacitet av högst 500 l/s respektive 300 l/s även som erforderliga råvattenledningar till bassängerna.

För den planerade ökningen av uttagen av naturligt och infiltrerat grundvatten till i medeltal 1.150 l/s och 1.350 l/s under maximidygn utföres inom brunnsområden vid Svista och Skediga nya grundvattenbrunnar med en kapacitet inom vardera brunnsområdet av 200 l/s i medeltal per år och högst 300 l/s. Nya grundvattenbrunnar anordnas även inom ett brunnsområde vid Gysta, vilka erhåller en kapacitet av 100 l/s i medeltal per år och högst 200 l/s.

För överföring av vattnet till Uppsala utföres renvattenledningar från de nämnda brunnsområdena till befintlig renvattenledning vid Storvad.

De nämnda tekniska anordningarna för utbyggnad av kommunens anläggningar är redovisade i den tekniska beskrivningen bil. I , i vilken lämnas en närmare redogörelse för utbyggnadsprogrammet.

MARK FÖR ANLÄGGNINGAR OCH ARBETEN

a) Vattenavledning till Fyrisån

Intag och pumpstation vid Stynsberg anordnas på den kommunen tillhöriga fastigheten Stynsberg 2:19 i Tierps sn. Till fastigheten hör rätt till vatten och grund i Tämnaån utanför fastighetens strand.

De fastigheter som berörs av åtgärderna på överledningssträckan mellan Tämnaån och Tassbäcken framgår av den tekniska beskrivningen bil. I och kartor i kartsammanställningen bil. F . Kommunen anhåller om tillstånd att ta erforderliga områden i anspråk för åtgärderna. = 2:14

b) Grundvattentäkt m.m.

Det nya intaget och pumpstationen på Fyrisåns högra strand vid Vallskog anordnas på ett område av fastigheten

se förteckning;
bil. I.

Vallskog 4:1 i Bälunge sn, vilket har förvärvats av kommunen. Med det försålda området följer rätt att avleda vatten från Fyrisån.

Infiltrationsbassängerna vid Vallskog förläggs på ett av kommunen förvärvat område av Vallskog 4:1 och ett område av fastigheten Vallskog 1:8, vilket kommunen avser att förvärva.

Infiltrationsbassängerna vid Rosta anordnas på områden av fastigheterna Rosta 2:3 och 3:2 i Bälunge sn. Kommunen avser att förvärva dessa områden.

De nya grundvattenbrunnarna vid Svista anordnas på områden av fastigheterna Svista 1:6 och 1:7 i Bälunge sn. Kommunen avser att förvärva dessa områden.

De nya grundvattenbrunnarna vid Skediga anordnas på ett område av fastigheten Skediga 1:1 2:1 i Bälunge sn. Kommunen avser att förvärva detta område.

De nya grundvattenbrunnarna vid Gysta anordnas på ett område av fastigheten Lytta 1:5 i Bälunge sn. Kommunen avser att förvärva detta område.

De fastigheter som berörs av de nya råvatten- och renvattenledningarna framgår av den tekniska beskrivningen bil. I (textplansch 13). Kommunen anhåller om tillstånd att ta erforderliga områden i anspråk för dessa ledningar. 2145

MOTSTÅENDE INTRESSEN OCH SKADEREGLERING

a) Vattenavledning till Fyrisån

Överledningssträckan m.m.

Mark som erfordras på överledningssträckan mellan Tämnrån och Tassbäcken har kartlagts och värderats. Kommunen föreslår ersättning för skador under byggnadstiden och bestående framtida intrång i överensstämmelse med bifogade av A. Andersson Ingenjörbyrå AB upprättade PM (Bil. L).

Välkommen
först. 3
2
2145

Frågan om inverkan i Tassbäcken av den föreslagna vattenöverledningen behandlas i bifogade PM av VBB (Bil. M). Härav framgår att överledningen ej kan förutses medföra skada på mark och tekniska föremål.

I ovannämnda PM av VBB bil. K har även konstaterats att någon skada genom vattenöverledningen ej kan uppstå varken i Vendelån eller Fyrisån.

Tämnaren

Beträffande företags inverkan vid Tämnaren synes för den prövning rörande företags tillåtlighet och rätt att utföra vissa arbeten, som avses med förevarande ansökan, icke erforderligt med en detaljerad skadeberäkning för olika fastigheter, vilken kan beräknas bli tidskrävande. I detta sammanhang göres därför en översiktlig bedömning av markskador och tekniska skador samt inverkan med avseende på fisket och naturvården.

Markskador m.m.

Här hänvisas till bifogade av A. Andersson Ingenjörbyrå AB utarbetade PM angående preliminärt beräknade skador å mark, skog och tekniska föremål (Bil. N). Enligt utredningen beräknas skadorna på inägor och skogsmark uppgå till ca 2.800.000 kronor. Såsom angivits i nämnda PM har de relativt omfattande markskadorna föranlett en undersökning huruvida de skulle kunna väsentligt begränsas genom invallningar. Härom hänvisas vidare till bifogade av A. Andersson Ingenjörbyrå AB utarbetade PM (Bil. O). Genom de skadeförebyggande åtgärderna bedöms regleringens inverkan bli av mera begränsad omfattning icke endast i fråga om markskador utan även med avseende på de befintliga täckdikessystemen. Beträffande framtida underhåll av åar och

diken som ingå i dikningsföretag föreslås viss ersättning utöver ersättning för markskada och intrång.

Båtfarten i Tämnaaren bedömes bli underlättad genom den ansökta regleringen. Allmänna och enskilda vägar beröres ej av företaget på sådant sätt att åtgärder erfordras. Ej heller i övrigt förekommer enligt kommunens bedömning inverkan på tekniska föremål av beskaffenhet att kunna inverka på frågan om företagets tillåtlighet.

Fiske

Här hänvisas till fiskeriintendentens ovan intagna yttrande bil. D. Härav framgår att det ansökta företaget torde komma att medföra förbättringar med avseende på fisket.

Naturvård

Såvitt hittills kunnat utrönas lär företaget icke komma att få några negativa verkningar i miljövårdshänseende. Snarare innefattar de tidvis höjda vattenstånden i Tämnaaren ur denna synpunkt en förbättring.

Tämnaaren

Beträffande företagets inverkan med avseende på Tämnaaren hänvisas till ovannämnda PM bil. K och bil. N. Härav framgår att kraftförlust kan uppstå vid de tidigare nämnda kraftstationerna i Tämnaaren. Kommunen avser att med Stora Kopparbergs Bergslags AB förhandla om uppkommande skador.

Som nämnts avses omregleringen av Tämnaaren ske med utnyttjande av den befintliga regleringsdammen vid Ubblixbo. Kommunen yrkar därför rätt enligt 2:15 VL att begagna sig av denna damm. Kommunen avser att med sänkningsföretaget söka träffa överenskommelse om villkoren härför. Kommunens begagnande av dammen medför icke skada eller olägenhet och något belopp

2 motsvarande den ersättning kommunen kan ha att erlægga till sänkningsföretaget synes icke böra upptagas i tillåtlighetskalkylen.

b) Grundvattentäkt m.m.

Den ytterligare vattenavledningen från Fyrisån vid Vallskog förutsättes ske på sådant sätt att vattenföringen nedströms den nuvarande bortledningspunkten vid Storvad genom vattenbortledningen ej minskas under $0,5 \text{ m}^3/\text{s}$. Skada och intrång på grund av den nya vattenavledningen kan därför ej förutses.

Som framgår av den tekniska beskrivningen bil. I kommer de nya anläggningarna för infiltration och grundvattenuttag inte att nämnvärt förändra grundvattenprofilen längs Uppsalaåsen. Viss lokal påverkan kan väntas i närheten av anläggningarna. Denna påverkan förutsättes emellertid bli av begränsad omfattning genom en noggrann driftövervakning och en flexibel drift av de olika anläggningarna. Kommunen räknar därför ej med att skada eller intrång av någon betydelse skall uppkomma på grund av kommunens nya uttag av naturligt och infiltrerat grundvatten i Uppsalaåsen. En sammanställning av inventerade brunnar vid de nya infiltrations- och brunnsområdena finns i bifogade förteckning (Bil. P). Brunnarnas belägenhet framgår av en till förteckningen hörande karta.

Kommunen avser att söka träffa överenskommelse med vederbörande sakägare angående rätten att framdraga de råvatten- och renvattenledningar som erfordras i de olika utbyggnadsetapperna. I avvaktan härpå redovisas för närvarande ej något förslag till skadereglering i detta hänseende.

TILLÅTLIGHET

Som framgår av den redovisade utredningen torde det ansökta företaget medföra mera avsevärd inverkan på motstående intressen endast såvitt avser sjön Tämnamaren. Sammanställningen av de beräknade skadorna inom dämningssområdet visar att skadeersättningarna uppgår till ca 3.150.000 kronor. Härtill kommer ersättningar för kraftförlust vid kraftstationer i Tämnamarån, vilka för tillåtlighetsbedömningen anges till ca 70.000 kronor. Skador på överledningssträckan från Tämnamarån beräknas till 35.000 kronor. Byggnadskostnaderna för vattenöverledningen från Tämnamarån till Fyrisån beräknas till 5.000.000 kronor.

Den ytterligare vattenavledningen från Fyrisån förutsättes ej medföra skada och olägenhet. Inverkan av de nya uttagen av naturligt och infiltrerat grundvatten och de anordningar som erfordras härför bedöms bli av begränsad omfattning. För bedömning av tillåtligheten torde kunna upptagas skadeersättningar till ett belopp av 100.000 kronor. Byggnadskostnaderna för ytterligare vattenavledning från Fyrisån, infiltration och vattenuttag samt råvatten- och renvattenledningar beräknas till 6.100.000 kronor.

Genom verkställda utredningar har klarlagts att det nu ansökta företaget är det alternativ som ur ekonomisk synpunkt är fördelaktigast för kommunen. Nyttan för kommunen att genom företaget erhålla tillgång till erforderligt vatten för kommunens vattenförsörjning är därjämte så väsentlig att företaget måste anses ekonomiskt tillåtligt. Hinder mot företaget torde således ej möta enligt 2:3 första stycket VL.

Hinder mot företaget torde ej möta från allmänna planeringssynpunkter. Då ej heller andra bestämmelser i 2 kap. VL

torde utgöra hinder mot företaget bör det tillåtas komma till utförande.

VATTENTÄKTSFASTIGHET M.M.

De med förevarande ansökan avsedda nya grundvattenbrunnarna torde vara att anse som en utvidgning av tidigare anläggningar. Såsom vattentäktsfastighet föreslås därför den nuvarande vattentäktsfastigheten tidigare stadsägan nr 69 med nuvarande registerbeteckningen Svartbäcken 1:16 i Uppsala.

Såsom strömfallsfastighet i fråga om vattenavledningen från Tämnarån föreslås den kommunen tillhöriga fastigheten Stynsberg 2:19 i Tierps sn.

Såsom strömfallsfastighet i fråga om den ökade vattenavledningen från Fyrisån föreslås den fastighet som avses bildas genom avstyckning från fastigheten Vallskog 4:1 i Bälinge sn på grund av kommunens förvärv av ett område av denna fastighet för den nya pumpstationen.

SAKÄGARE

Såsom sakägare anges i bifogade sakägareförteckning (Bil. Q) upptagna personer och sammanslutningar.

AKTFÖRVARARE M.M.

Såsom aktförvarare föreslås gatunämndens sekreterare Christer Mattisson, Gatukontoret, Box 475, 751 06 Uppsala 1, tel. 018-16 10 00 och herr Olov E. Ericsson, Borgen, 740 46 Österåla, tel. 0292-100 47.

Lämplig sammanträdeslokal är Kommunfullmäktiges sessionssal, Uppsala.

För kungörelse lämpliga tidningar är Uppsala Nya Tidning, Sala Allehanda och Arbetarbladet i Gävle.

MÅLBEHANDLING

Genom förevarande ansökan anhåller kommunen i första hand om prövning av det ansökta företagets tillåtlighet och om tillstånd till erforderliga arbeten. Med hänsyn till föreliggande tidsplan för tillgodoseende av det ökade vattenbehovet anhåller kommunen att Vattendomstolen ville så snart ske kan upptaga målet till behandling och i samband därmed enligt 4:17 första stycket vattenlagen underställa frågan om företagets tillåtlighet Kungl. Maj:ts prövning. Sedan tillåtlighetsfrågan avgjorts avser kommunen att till Vattendomstolen inkomma med erforderliga ytterligare detaljutredningar för skaderegleringen i målet.

SAMMANFATTNING AV YRKANDEN

Kommunen sammanfattar sina yrkanden på följande sätt.

A. Beträffande vattenavledning till Fyrisån

Kommunen anhåller om tillstånd att på sätt ovan anges överleda vatten från Tämnrån till Fyrisån till en mängd av högst $1,0 \text{ m}^3/\text{s}$, räknat som medeltal för dygn, och att för sådant ändamål få

1. utföra intagsanordningar vid Stynsberg, bestående av vattenintag och pumpstation,

2. utföra vattenledning, kanal och rensningar för överföring av vattnet till Tassbäcken samt taga härför erforderliga områden i anspråk enligt 2:14 VL,

3. verkställa reglering av Tämnrån med iakttagande av föreslagna vattenhushållningsbestämmelser och för sådant ändamål få begagna befintlig damm vid Ubblixbo enligt 2:15 VL och utföra skadeförebyggande åtgärder med rätt enligt 2:14 VL att taga härför erforderliga områden i anspråk.

ej precisat
an

B. Beträffande vattenavledning från Fyrisån och infiltration samt grundvattenuttag

Kommunen anhåller om tillstånd att på sätt ovan anges

1. från Fyrisån vid Storvad med befintliga anordningar avleda råvatten intill en mängd av $0,5 \text{ m}^3/\text{s}$, dock i medeltal för år högst $0,4 \text{ m}^3/\text{s}$, med den inskränkningen att vattenföringen nedströms bortledningspunkten ej må genom bortledningen minskas under $0,5 \text{ m}^3/\text{s}$ och att infiltrera det ur Fyrisån bortledda vattnet i grunden medelst befintliga infiltrationsbassänger i Tunåsen,

2. från Fyrisån vid Vallskog avleda råvatten intill en mängd av $0,5 \text{ m}^3/\text{s}$, dock i medeltal för år högst $0,3 \text{ m}^3/\text{s}$, med den inskränkningen att vattenföringen nedströms bortledningspunkten vid Storvad ej må genom bortledningen minskas under $0,5 \text{ m}^3/\text{s}$ och att för sådant ändamål få utföra intag och pumpstation vid Vallskog,

3. utföra infiltrationsbassänger vid Vallskog och Rosta med en infiltrationskapacitet av högst 500 l/s respektive 300 l/s och infiltrera det ur Fyrisån vid Vallskog bortledda vattnet i grunden medelst infiltrationsbassängerna och att för sådant ändamål utföra råvattenledningar till bassängerna med rätt att för ledningarna taga erforderliga områden i anspråk enligt 2:45 VL,

4. inom brunnsområden vid Svista och Skediga anordna nya grundvattenbrunnar med en kapacitet inom vardera brunnsområdet av 200 l/s i medeltal per år och högst 300 l/s samt inom ett brunnsområde vid Gysta anordna nya grundvattenbrunnar med en kapacitet av 100 l/s i medeltal per år och högst 200 l/s ,

5. utföra renvattenledningar från de nämnda brunnsområdena till befintlig renvattenledning vid Storvad med rätt enligt 2:45 VL att taga härför erforderliga områden i anspråk,

6. samt med utnyttjande av grundvattenbrunnarna vid de ovannämnda brunnsområdena öka kommunens uttag av naturligt och infiltrerat grundvatten - utöver hittills tillstadda uttag - till högst 1.150 l/s i medeltal för år, dock högst 1.350 l/s under ett och samma dygn, med rätt för kommunen att efter eget bestämmande fördela vattenuttagen på de olika brunnarna.

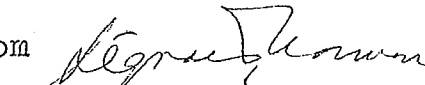
C. _Beträffande tillåtlighetsprövning_

Kommunen anhåller i första hand om prövning av det ansökta företags tillåtlighet och om tillstånd till erforderliga arbeten. För ändamålet anhåller kommunen att Vattendomstolen ville så snart ske kan upptaga målet till behandling och i samband därmed underställa frågan om företags tillåtlighet Kungl. Maj:ts prövning. Kommunen anhåller därjämte att blivande tillstånd måtte få verkställas utan hinder av att det icke vunnit laga kraft.

Stockholm den 19.2 1973

UPPSALA KOMMUN

genom

(Sigvård Norman)

B I L A G E F Ö R T E C K N I N G

- Bilaga A Uppsala kommuns skrivelse till länsstyrelsen den 16.3 1972.
- Bilaga B Uppsala vattenförsörjning. Kortfattad presentation i anslutning till planerad ansökan hos vattendomstolen.
- Bilaga C Protokoll från sammanträde enligt 4 § vattenrättskungörelsen i Östervåla den 5.5 1972.
- Bilaga D Fiskeriintendentens yttrande den 19.4 1972.
- Bilaga E Riksantikvarieämbetets yttrande den 22.8 1972.
- Bilaga F Kartmaterial.
- Bilaga G VBB:s PM angående Uppsalas framtida vattenbehov och vattentillgång.
- Bilaga H VBB:s PM angående höjdsystem och peglar vid Tämnaaren.
- Bilaga I VBB:s tekniska beskrivning av planerad utbyggnad av Uppsalas vattenförsörjning.
- Bilaga K VBB:s hydrologiska utredning samt förslag till reglering av Tämnaaren för överledning av vatten till Fyrisån.
- Bilaga L A. Andersson Ingenjörbyrå AB:s PM angående skador under byggnadstiden och genom bestående framtida intrång på överledningssträckan Tämnaarån-Tassbäcken.

Bilaga M VBB:s PM angående Tassbäcken.

Bilaga N A. Andersson Ingenjörbyrå AB:s PM angående preliminärt beräknade skador å mark, skog och tekniska föremål vid vattenöverledning till Fyrisån.

Bilaga O A. Andersson Ingenjörbyrå AB:s PM angående skadeförebyggande åtgärder i form av invallningar vid dämningsområdet.

Bilaga P Förteckning över inventerade brunnar vid infiltrations- och brunnsområden jämte karta.

Bilaga Q Sakägareförteckning.